

zouden verdedigen. Foedjiwara (die, zoals eveneens in ons vorige deel vermeld, in Atjeh en elders op Sumatra de geheime F-organisatie liet oprichten) slaagde er in, op Malakka uit de door de Japanners gevangengenomen Brits-Indische militairen¹ een formatie bijeen te brengen, het *Indian National Army*, die verscheidene duizenden leden ging tellen.² Foedjiwara's belangrijkste helper was daarbij een neef van een van de Brits-Indische vorsten, *Captain* Mohan Singh. Deze, die als commandant van het *Indian National Army* optrad, kon op Malakka waarnemen hoe onbarmhartig de exploitatie-politiek der Japanners was, ging hen in toenemende mate wantrouwen en deed hun eind '42 weten dat hij slechts bereid was zijn arbeid voort te zetten, indien Japan verklaarde dat het steun wilde verlenen aan het totstandkomen van een geheel onafhankelijk India. Niet alleen voelden de Japanners daar niets voor maar het afleggen van zulk een verklaring was voor hen ook bezwaarlijk doordat zij, zoals in het vorige hoofdstuk vermeld, begin '42 voor hún operatiesfeer en de Duitse een grens hadden afgesproken, de 70ste lengtegraad, die dwars door Brits-Indië liep. *Captain* Singh werd gearresteerd en naar Sumatra overgebracht waar hij Fort de Kock³ in de Padangse Bovenlanden als gedwongen verblijfplaats kreeg⁴ – het *Indian National Army* was zijn commandant kwijt.

Nu was Singh van meet af aan door talrijke Brits-Indiërs die in Malakka, op Singapore, in Thailand en in Birma gevestigd waren, hoofdzakelijk als handelaren, en die de bereidheid hadden, met Japanse steun een beweging te vormen die van buiten af op de onafhankelijkheid van Brits-Indië zou aandringen, niet gezien als de figuur wiens naam de volksmassa's in Brits-Indië in beweging zou brengen. Die zagen zij wèl in Bose en toen eind februari '42 bekend werd dat deze in een radiotoespraak van Berlijn uit had opgeroepen tot strijd tegen de Britten en voorspeld had dat Brits-Indië op korte termijn onafhankelijk zou worden, werd op een bijeenkomst van vooraanstaande Brits-Indiërs uit de door Japan beheerste gebieden het voorstel aangenomen om Bose het opperbevel over het *Indian National Army* aan te bieden. Bose, daarvan in kennis gesteld, had eind mei '42 zijn eerste (en enige) onderhoud met Hitler,

¹ Tijdens de strijd op Malakka hadden ca. dertigduizend Brits-Indische militairen zich vrijwel zonder slag of stoot aan de Japanners overgegeven. ² Als vrijwilligers van het *Indian National Army* vertrokken in april '43 ca. honderdzeventig Brits-Indiërs van Java naar Singapore; gegevens over groepen die later vertrokken zijn, hebben wij niet.

³ Thans: Boekittingi. ⁴ Singh gaf zich in september '45 in Medan aan een Nederlands officier over.